

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ  
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ  
Рајићева 10  
11000 Београд

Београд,  
Број

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ  
ПРОЈЕКТА „ОКО –ЕКРАН УМА“ КАНДИДАТА ВЛАДИМИРА НИКОЛИЋА

На седници Наставно - уметничког већа Факултета ликовних уметности у Београду, одржаној 6. априла 2016. године именована је Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта *ОКО –ЕКРАН УМА*, видео инсталација кандидата Владимира Николића у саставу: др *Јасмина Чубрило*, ванред. проф. Филозофског факултета Универзитета у Београду, др *Љубиша Николић*, офталмолог, ред.проф. Стоматолошког факултета Универзитета у Београду, др ум *Зоран Тодоровић*, доцент. ФЛУ, др ум *Миљивој Павловић*, доцент ФЛУ и *Чедомир Васић*, ред. проф. у пензији (ментор).

**Биографија кандидата**

Владимир Николић рођен је у Београду 1974. године. Дипломирао је 1999. и магистрирао 2005. године на сликарском одсеку Факултета ликовних уметности у Београду. Године 2001. похађао је школу за историју и теорију слике при Центру за савремену уметност. У периоду од 2003. до 2016. године, у оквиру међународних резиденцијалних програма за уметнике, борави у Њујорку, Паризу, Марсеју, Риму, Гуанџоу (Кина) и Стокхолму, током којих реализује већи део свог уметничког опуса. Његови радови приказани су у галеријама и музејима у Србији, Пољској, Словенији, Француској, Словачкој, Норвешкој, Грчкој, Аустрији, Албанији, Црној Гори, Чешкој, Немачкој, Италији, Јужној Кореји, Финској, Хрватској, Бразилу, Македонији, Сједињеним Америчким Државама, Португалу, Мађарској, Данској, Шпанији, Холандији и Румунији.

Владимир Николић континуирано излаже у земљи и иностранству од 2001. године и до сада је остварио десетак самосталних изложби а групно је излагао преко деведесет пута. Радови му се налазе у јавним колекцијама попут Музеја савремене уметности Београд, Културног центра Београд, Музеја Жорж Помпиду у Паризу, Берардо музеја модерне и савремене уметности у Лисабону, FRAC у Ангулему, Вехби Коч у Истанбулу, и бројним страним приватним колекцијама.

Ову богату уметничку биографију, прате и награде, од прве добијене за најбољи цртеж на I години Факултета ликовних уметности на Цетињу 1995, преко Награде „Димитрије Башичевић Мангелос“ до троструке награде три различита стручна жирија на 50. Октобарском салону у Београду, 2009. године. Два пута (2007. и 2009.) је номинован за награду *The Future of Europe*, која се додељује у Лајпцигу, Немачка.

Његова уметничка пракса обухвата рад са дигиталним видеом, филмом (16mm), фотографијом и интервенцијама у јавном простору. У својим радовима често користи елементе перформанса без присуства публике, који се документују у видеу или фотографији за галеријско излагање.

Од 2014. године ради као асистент на ФЛУ Београд, где је ангажован на предметима Цртање на сликарском одсеку, и Увод у новомедијске уметности на одсеку за нове медије.

### **Детаљна анализа рада**

Докторски уметнички пројекат *ОКО –ЕКРАН УМА*, видео инсталација кандидата Владимира Николића је особен допринос истраживању и промишљању опажајних, концептуалних и изражајних аспеката визуелног општења и феномена слике, насталих на искуству нових технолошких достигнућа и промењене перцепције и доживљаја стварности.

Циљ пројекта је остварење видео инсталације - изложбе више видео радова распоређених у простору који користе феномен настајања слике у огледалу као метафору самог виђења. Технички аспект овог пројекта заснива се на масовно распрострањеној употреби дигиталних уређаја - екрана осетљивих на додир, тзв. *touchscreen* технологији. Намера рада је да се слика и виђење врате на ниво узбудљивог чулног феномена, на поновно откривање светлости, "тајног кода" слике у времену у којем се то чини немогућим услед огромне количине и фреквенције електронски генерисаних слика којима се обликује укупна стварност и укида непосредни доживљај реалности. Николићева жели да посматрач успостави дистанцу према савременом, рутинском опажању стварности и поново уведе лични и метафизички однос према слици и гледању у доба свеprisутне цивилизације и диктатуре површности сликовних представа.

Сам уметнички пројекат *ОКО –ЕКРАН УМА* остварен је као видео инсталација састављена од више експоната – видео пројекција осетљивих на реакције посетилаца. Намера кандидата да се новим технолошким средствима реафирмише визуелно искуство класичних ликовних тема, има, пре свега, за циљ поновно потврђивање основних постулата виђења, покушај повратка на богатији и сложенији доживљај који се може остварити помоћу чула вида. У том смислу израда уметничког пројекта је подразумевала аранжирање сцена за снимање у студију (мртва природа, лежећи акт, портрет), снимање на терену (пејзаж, пролазак воза, сцена са извођачима), израду посебних реквизита и алата за снимање, и само снимање у *HD* (high definition) формату професионалном опремом. За монтажу и обраду слике коришћени су компјутерски програми *Final Cut Pro* и *Color*.

Видео радови у овом уметничком пројекту настали су снимањем малих огледалских плочица у којима се рефлектовао неки живи призор. У снимљеним кадровима аутор руком слаже поједине комаде огледала са магнетном основом на равну металну површину док не попуни цео екран и формира пуну слику. Како се при томе све време одвија нека радња у слици, настанак ова својеврсне слагалице добија карактер драмског заплета. Мењајући жижину даљину Николић пажњу посматрача помера са сопствене акције на призор у слици, да би у завршном делу, обрнутим поступком, враћајући фокус на сопствено деловање, уклањањем постављених огледала, довео визуелни садржај до празне површине.

Овим поступком обрађене су све тематске целине којима се кандидат Николић бавио у својим видео радовима што с обзиром на њихову разноврсност даје несумњиву кохерентност целом пројекту.

Писани рад који прати докторски уметнички пројект *Око – екран ума* заснован је на три јасне целине организоване у три поглавља. Поред начелног Увода којим се читалац уводи у тему пројекта, у првом поглављу „Концепти визуелног опажања кроз историју - трагање за сликом“ обрађују се битне историјске, теоретске и опажајне поставке од којих кандидат полази и делује у свом раду. Владимир Николић се у овом поглављу бави различитим концептима опажања кроз историју чији је циљ трагање за сликом и њеним могућим дејством, полазећи од људског тела у његовом природном, физичком окружењу. Распон разматрања овог проблема креће се од разних концепата виђења и опажања у античкој философији, преко средњовековних мислилаца у исламском и хришћанском свету и ренесансних схватања перспективе код Брунелескија

и Албертија, до Кеплерове теорије ретиналних слика и питања визуелне перцепције у Декартовом рационализму, Барклијевом емпиризму, феноменологији Мерло-Понтија и Лакановом антиретиналном виђењу.

У другом поглављу „Технологија и визуелно опажање“ кандидат се бави разним техничким и технолошким поступцима и уређајима који су променили начине гледања на свет и људско окружење. Од мрачне коморе и фотографије, преко покретних филмских слика до екранске слике као кључног појма за читав низ изума и средстава општења: телевизије, рачунара, интернета и „додирљивог екрана“, разматрају се карактеристике, учинци и последице ових технолошких достигнућа и историјских промена до којих су довела у визуелном искуству и доживљају. Стварање модерне медијске и цивилизације покретних слика проузрокује настанак јединственог дигиталног медија који постаје искључиви преносник свих информација и до крајњих граница проблематизује појмове стварности и слике.

У трећем делу под називом „Крај света“ Николић приказује сопствени уметнички пројекат остварен у одређеним темама и жанровским оквирима: пејзаж, лежећи акт, портрет, пролазак воза, догађај у простору, игру лоптом. У овом поглављу поред описа и техничких детаља који дају подробну слику о самом уметничком пројекту успоставља се и веза са теоријским разматрањима и полазиштима кандидата у целом раду. У Закључку кандидат износи своје невесело виђење даљег хода цивилизације слике и њених технолошких средстава ка потпуном искључивању телесног, али и разумног из поимања и спознаје света.

Писани рад прати пажљиво изабрана и примерно представљена литература као и индекс имена који значајно олакшава праћење и подиже употребљивост текста.

### **Оцена резултата**

У свом докторском уметничком пројекту *ОКО –ЕКРАН УМА* кандидат Владимир Николић полази од чињенице да слика коју видимо, није савршена репродукција спољашње стварности, већ резултат сложених процеса читања и превођења информација које носе светлосни зраци ухваћени видним пољем. То даје уму, а не оку, улогу оног који гледа. Стога се, по Николићу, око може схватити као место на којем ум екранизује своју слику и тумачи је, а виђење је увек више манипулативан и арбитражан него непосредан процес. Николић указује да се виђење учи искуством, као што се уче говор или ходање, и смешта ум у непосредни чин виђења уместо у улогу корисника слика које настају на ретини (ока) попут одраза у огледалу. Две монокуларне слике које

очи прослеђују мозгу не могу бити просто сабране у једну, већ ум од те две прави нову – трећу слику, ону коју заправо видимо.

Призори, мотиви остварени у овом докторском уметничком пројекту су типични сликарски жанрови: лежећи акт, портрет, пејзаж, мртва природа, итд. Постављени су по узору на примере из оних периода сликарства у којима слика почиње да се схвата и гради према принципима оптике, законима перспективе, када сликари почињу да се служе помагалима као што су закривљена огледала, сочива и мрачна комора (*camera obscura*) у жељи да постигну утисак реалности. Проналасци фотографије и касније филма, представљају континуитет са пет векова старим сликарским поступцима којима се жива слика пројектована помоћу оптичких уређаја задржавала хемијским средствима на папиру или целулоидној траци, али су они избацили саму руку из непосредног стварања слике. После више од једног века она се, захваљујући рачунару и дигиталној технологији враћа у процес настанка слике, не само у њено обликовање новим алаткама, него и као средство манипулисања сликама, као активни чинилац успостављања новог вида перцепције у ери екрана / слика осетљивих на додир.

Адекватно повезујући уметничке намере са технолошком основом и теоретским разматрањима, спајајући традиционално ликовно искуство са могућностима нових средстава међуљудског општења, Николић остварује сложен и убедљив уметнички пројекат који представља неоспоран допринос актуелном виђењу места и развоја визуелних уметности.

### **Критички осврт референата**

Уметнички докторски пројекат *Око – екран ума* темељи се на претпоставци да је сваки поглед процес. У том процесу слика настаје тако што рука у видном пољу (кадру) гради слику помоћу огледала малих димензија која, хватајући светлост, рефлектују делове одабраног призора а разум их повезује у јединствену целину. Разматрање овог процеса прате одговарајуће истраживачке методе, засноване на вишегодишњем и богатом уметничком искуству Владимира Николића у области теоријских полазишта и изражајних медија којима је заокупљен. Томе доприносе и одговарајући наслови из области оптичке перцепције, психологије посматрања, теорије визуелних медија и нових, дигиталних технологија што даје ширину разматрању теме и питања које уметнички пројекат *Око – екран ума* наговештава. Стога овај уметнички пројекат отвара питања од широког значаја за уметничку праксу уопште.

### **Закључак са образложењем уметничког доприноса рада**

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта *Око – екран ума* докторанда Владимира Николића у потпуности одговара захтевима који се траже од завршног рада на уметничком докторском студијском програму.

Докторски уметнички пројекат *Око – екран ума, видео инсталација* кандидата Владимира Николића оригиналан је допринос визуелним уметностима а по својој релевантности за нашу уметничку и културну праксу веома актуелан. Сви квалитети досадашњег уметничког деловања Владимира Николића дошли су до изражаја у овом раду и као крајњи резултат донели једно веома значајно ликовно, теоретски образложено остварење. Стога Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта *Око – екран ума, видео инсталација* кандидата Владимира Николића предлаже Наставно-уметничком већу Факултета ликовних уметности да овај пројекат прихвати и предложи за одбрану у Сенату Универзитета уметности.

*Јасмина Чубрило*, ванред. проф.  
Филозофског факултета Универзитета у  
Београду,

др *Љубиша Николић*, ред. проф.  
Стоматолошког факултета Универзитета у  
Београду,

др ум *Зоран Тодоровић*, доцент. ФЛУ,

др ум *Миливој Павловић*, доцент ФЛУ и

*Чедомир Васић*, ред. проф. у пензији (ментор).